

VENDIM
Nr. 11, datë 6.3.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i “ “
Sokol Berberi	anëtar i “ “
Vitore Tusha	anëtare e “ “
Altina Xhoxhaj	anëtare e “ “
Fatmir Hoxha	anëtar i “ “
Gani Dizdari	anëtar i “ “
Fatos Lulo	anëtar i “ “
Besnik Imeraj	anëtar i “ “

me sekretare Elta Milori, në datën 7.11.2013, mori në shqyrtim në seancë plenare me dyer të hapura, çështjen me nr. 43/15 Akti, që i përket:

KËRKUES: Unioni i Gjiqtarëve të Shqipërisë, përfaqësuar nga z. Gerd Hoxha, me autorizim.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Presidenti i Republikës së Shqipërisë;

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga znj. Mimoza Pano dhe z. Ermal Tauzi, me autorizim;

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga znj. Edlira Jorgaqi, Drejtore e Përgjithshme e Kodifikimit, dhe z. Sokol Pasho, Drejtor i Përgjithshëm i Çështjeve të Drejtësisë, me autorizim.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën, i pikës 3 të nenit 11 të ligjit nr. 77/2012, datë 26.7.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e Konferencës Gjyqësore Kombëtare”.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 18, 49, 50, 131/a dhe 134/1/f të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27-31 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes, Besnik Imeraj; përfaqësuesin e kërkuetit, që kërko i pranimin e kërkesës; përfaqësuesin e subjektit të interesuar, Presidentit të Republikës, i cili kërko i interpretim pajtues të dispozitës dhe lënien në çmim të gjykatës të mënyrës së zgjidhjes së çështjes; përfaqësuesit e Kuvendit të Republikës së Shqipërisë dhe Këshillit të Ministrave, që kërku an rrëzimin e kërkesës, dhe si shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Kërkueti, Unioni i Gjiqtarëve të Shqipërisë, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese, me kërkesën e datës 25.7.2013, me objekt shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën, të pikës 3 të nenit 11 të ligjit nr. 77/2012, datë 26.7.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e Konferencës Gjyqësore Kombëtare”.

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, në datën 26.7.2012, ka miratuar ligjin nr. 77/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e Konferencës Gjyqësore Kombëtare”. Pika 3 e nenit 11 të këtij ligji (*këtu e në vijim: dispozita objekt kërkesë*) parashikon se “3. Anëtarët e Këshillit të Lartë të Drejtësisë, të zgjedhur nga Konferenca Gjyqësore Kombëtare, nuk mund të paraqesin kërkesë për transferim apo ngritje në detyrë gjatë ushtrimit të mandatit të tyre.”

Në mbledhjen e datës 5.7.2013, Këshilli i Lartë i Drejtësisë (*këtu e në vijim: KLD*), në zbatim të neneve 28-30 të ligjit nr. 8811, datë 17.5.2001 “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë” dhe nenit 147, pika 4 të Kushtetutës, vendosi t’i propozojë Presidentit të Republikës emërimin e gjyqtarit I.M. në një nga vendet vakante për gjyqtar pranë Gjykatës së Apelit Tiranë.

Ky propozim nuk u dekretua nga Presidenti i Republikës i cili, në mbledhjen e datës 19.7.2013, u shpreh se në këtë rast duhet të jenë “*institucionet përkatëse që kanë të drejtën e interpretimit kushtetues për të vendosur se cila duhet të jetë më tej sjellja e institucioneve të tjera, përfshirë edhe Presidentin e Republikës*”.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

1. Kërkuesi, Unioni i Gjyqtarëve të Shqipërisë, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese, me objekt shfuqizimin, si të papajtueshme me Kushtetutën, të pikës 3 të nenit 11 të ligjit nr. 77/2012, datë 26.7.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e Konferencës Gjyqësore Kombëtare”, duke parashtruar këto shkaqe:

1.1 Është cenuar parimi i sigurisë juridike, si rezultat i zbatimit të dispozitës objekt kërkesë edhe për mandatet që ushtrohen përpara hyrjes së saj në fuqi. Dispozita objekt kërkesë ndryshon pritshmëritë e ligjshme të gjyqtarëve, anëtarë të Konferencës Gjyqësore Kombëtare (KGJK), dhe KLD-së në momentin që ata kanë kandiduar për këto pozicione dhe kanë fituar mandatin përkatës.

Mungesa në ligj e një dispozite kalimtare, lidhur me fuqinë prapavepruese të këtij ligji, lejon organet e ngarkuara për zbatimin e tij të interpretojnë këtë ligj në mënyrë të gabuar, duke cenuar të drejtat e anëtarëve të KLD-së.

1.2 Është detyrë e Gjykatës Kushtetuese që të qartësojë kuptimin e dispozitës objekt kërkesë në mënyrë që të mos cenohen pritshmëritë e ligjshme nga interpretimet në kundërshtim me Kushtetutën. Për këtë qëllim, Gjykata Kushtetuese mund të bëjë interpretimin pajtues të dispozitës objekt kërkesë me Kushtetutën.

1.3 Është cenuar parimi kushtetues i pavarësisë së gjyqësorit. Shtyrja e këtyre gjyqtarëve drejt dorëheqjes përbën një cenim të institucionit të KLD-së dhe, korelativisht, të pavarësisë së vetë gjyqësorit, pavarësinë e të cilit ai mbron.

1.4 Është cenuar e drejta për të mos u diskriminuar, pasi për të njëjtin mandat disa gjyqtarë kanë mundur të ngrihen në detyrë apo transferohen, ndërsa disa të tjerë e kanë të pamundur këtë.

2. Subjekti i interesuar, Presidenti i Republikës, ka paraqitur me shkrim prapësimet e tij në këto drejtime kryesore:

2.1 Presidenti i Republikës është shprehur se mosdekretimi i gjyqtarit I. M. nuk ka të bëjë me gjykimin mbi nivelin e tij profesional, personal etj., por me interpretimin dhe zbatimin e dispozitave të ligjit nr. 77/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e Konferencës Gjyqësore Kombëtare”.

2.2 Për sa i përket pretendimit për cenim të parimit të sigurisë juridike, ky parim duhet kuptuar drejt, pasi ligji në një shtet të së drejtës duhet të ofrojë siguri, qartësi dhe vazhdimësi, në mënyrë që individët t’i drejtojnë veprimet e tyre në mënyrë konkrete e në përputhje me të.

2.3 Dhënia e një efekti prapaveprues dispozitës së pikës 3 të nenit 11 të ligjit 77/2012, datë 26.7.2012, në mungesë të një përcaktimi të tillë nga ligjvënësi, i vendos gjyqtarët anëtarë të KLD-së, që ushtrojnë mandatin para hyrjes në fuqi të dispozitës objekt kërkesë, në një situatë pasigurie juridike.

3. Subjekti i interesuar, Kuvendi i Shqipërisë, ka paraqitur këto prapësime, në mënyrë të përmbledhur:

3.1 Rasti konkret, të cilit i referohet objekti i kërkesës, nuk ka pasur të drejta të fituara nga një ligj i mëparshëm, sepse, për shkak të shfuqizimit të ligjit nr. 9399, datë 12.5.2005, ishim në kushtet e një vakuumi ligjor. Po ashtu, ai nuk ka një të drejtë të fituar me vendim gjyqësor të formës së prerë.

3.2 Kërkuesi nuk duhet të absolutizojë parimin e sigurisë juridike. Ushtrimi i detyrës së anëtarit të KLD-së nuk është një e drejtë kushtetuese e fituar.

3.3 Dispozita objekt kërkesë është “përfashtimi” që ligjvënësi ka vendosur në këtë rast. Kjo është arsyeja që ligji nuk ka parashikuar një dispozitë tranzitore, por ka vlerësuar që “kufizimi i të drejtës” për t’u transferuar apo promovuar, i anëtarit të KLD-së, duhet të zbatohet në momentin e hyrjes në fuqi të ligjit. Në momentin e hartimit të këtij ligji anëtarëve të KLD-së u është marrë mendimi dhe nuk ka pasur kundërshtime në lidhje me parashikimin në dispozitën objekt kërkesë.

4. Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka paraqitur këto prapësime, në mënyrë të përmbledhur:

4.1 Unioni i Gjyqtarëve nuk legjitimohet *ratione materiae* për inicimin e këtij gjykimi kushtetues. Kërkuesi nuk është as subjekt në konflikt e as subjekt i cenuar drejtpërdrejt nga konflikti, pasi në pretendimet e tij parashtron zbatimin në praktikë të normës objekt konflikti.

4.2 Të gjitha argumentet e lidhin antikushtetutshmërinë e pretenduar me zbatimin e ligjit dhe jo me përmbajtjen e saj. Kërkuesi ka detyrimin të provojë se përmbajtja e normës ligjore, dhe jo zbatimi potencial i saj, bie ndesh me Kushtetutën apo parimet kushtetuese.

4.3 Në këtë kuadër, për sa kohë kërkuesi, cenimin e sigurisë juridike dhe parimin e barazisë e lidh me efektet prapavepruese, që potencialisht mund t’i jepen ligjit gjatë zbatimit të tij në praktikë, kërkesa bazohet thjesht në supozime dhe jo në përmbajtjen e ndonjë norme konkrete ligjore.

III Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

5. Lidhur me legjitimitimin e kërkuarit për t'iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese

5.1 Çështjen e legjitimitimit (*locus standi*) Gjykata Kushtetuese (*këtu e në vijim: Gjykata*) e ka vlerësuar si një ndër aspektet kryesore që lidhen me iniciimin e një procesi kushtetues. Në gjykime të kontrollit të kushtetutshmërisë së normës, subjektet iniciuese, që parashikohen në nenin 134, pika 2, të Kushtetutës, kanë detyrimin për të provuar lidhjen e domosdoshme që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë ligjore që ato kryejnë dhe çështjes kushtetuese të ngritur. Shoqatat, në cilësinë e “organizatave të tjera”, janë të specifikuar në nenin 134, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, si një ndër subjektet që ushtrojnë në mënyrë të kushtëzuar të drejtën për t'iu drejtuar Gjykatës, duke pasur legjitimitet kushtetues vetëm për çështjet që lidhen me interesat e tyre. Në kuptimin kushtetues dhe ligjor, shoqatat paraqiten si bashkime vullnetare të shtetasve mbi bazën e ideve, bindjeve, pikëpamjeve e interesave të përbashkëta (*shih vendimet nr. 35, datë 10.10.2007; nr. 11, datë 6.4.2010; nr. 5, datë 16.2.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

5.2 Shoqatat duhet të provojnë lidhjen e drejtpërdrejtë midis misionit për të cilin janë krijuar apo veprimtarisë që ato kryejnë dhe pasojave që rrjedhin nga dispozitat që kërkojnë të shpallen si të papajtueshme me Kushtetutën (*shih vendimet nr. 9, datë 19.3.2008; nr. 17, datë 25.7.2008; nr. 4, datë 12.2.2010; nr. 9, datë 23.3.2010; nr. 4, datë 23.2.2011; nr. 5, datë 16.2.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

5.3 Gjykata është shprehur se vlerësimi nëse një organizatë ka ose jo mjaftueshëm interes, bëhet rast pas rasti, në varësi të rrethanave të çdo çështjeje të veçantë. Organizata që vë në lëvizje Gjykatën duhet të provojë se në çfarë mënyre ajo mund të preket në një aspekt të situatës së saj, pra duhet të provojë lidhjen e drejtpërdrejtë dhe të individualizuar që ekziston midis situatës së saj dhe normës që kundërshton. Interesi për të vepruar duhet të jetë i sigurt, i drejtpërdrejtë dhe vetjak. Ky interes konsiston tek e drejta e shkelur, tek dëmi real ose potencial dhe jo te premisat teorike mbi antikushtetutshmërinë e normës që ka sjellë këtë cenim të interesit (*shih vendimet nr. 16, datë 25.7.2008; nr. 4, datë 23.2.2011; nr. 43, datë 6.10.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

5.4 Në rastin në shqyrtim, Gjykata vlerëson se kërkuari legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të rregullimit të parashikuar nga neni 134/1, shkronja “f”, i Kushtetutës dhe neni 49/2 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Unioni i Gjiqtarëve të Shqipërisë është një subjekt juridik i regjistruar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 2171, datë 4.2.2008. Në statutin e shoqatës, neni 1, parashikohet: “*Unioni i Gjiqtarëve të Shqipërisë është një organizatë jofitimprurëse, vullnetare, e pavarur, profesionale e cila bashkon gjiqtarë shqiptarë dhe kontribuon në mbrojtjen e interesave të tyre profesionale, shoqërore, intelektuale, materiale, si dhe në forcimin e një imazhi publik pozitiv për gjiqtarat shqiptarë*”. Siç rezulton edhe nga vendimi për regjistrimin si person juridik, anëtarët e shoqatës janë gjiqtarë të të gjitha shkallëve të gjyqësorit të juridiksionit të zakonshëm. Neni 8 i statutit, parashikon se “*...duke bashkuar gjiqtarët, shoqata ka për qëllim të ndihmojë në mbrojtjen e interesave të tyre ...; të forcojë pavarësinë e pushtetit gjyqësor, si dhe të përsosë dhe konsolidojë pozitën e balancuar të pushtetit gjyqësor në raport me pushtetin legjislativ dhe atë ekzekutiv*”. Në këto kushte, Unioni i Gjiqtarëve të Shqipërisë përfshihet në rrethin e subjekteve të përcaktuara në nenin 134, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, pasi është krijuar si shoqatë dhe gëzon personalitet juridik në përputhje me kërkesat e ligjit.

5.5 Kërkuari ka iniciuar një gjykim të kontrollit abstrakt dhe, sipas kërkesave të nenit 134, pika 2, të Kushtetutës, për t'iu legjitimuar *ratione materiae* ka detyrimin të provojë interesin e tij në lidhje me çështjen, lidhjen e domosdoshme që ekziston ndërmjet misionit që ka dhe marrëdhënies juridike të cenuar nga përmbajtja e dispozitës objekt kërkesë. Sipas statutit, rezulton se “*misioni i Unionit ka në fokus të veprimtarisë së tij mbrojtjen e interesave profesionale dhe materiale të gjiqtarëve, në funksion të garantimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor*”. Gjykata ka vlerësuar se për t'iu legjitimuar nuk është e nevojshme që Unioni të provojë se përfaqëson të gjithë gjiqtarët, pasi në kuptim të nenit 134 të Kushtetutës, që përcakton rrethin e subjekteve që legjitimohen të vënë në lëvizje një gjykim kushtetues, një kërkesë e tillë nuk përbën kusht për legjitimitimin (*shih vendimet nr. 31, datë 2.12.2009; nr. 11, datë 6.4.2010, të Gjykatës Kushtetuese*).

5.6 Kërkuari ka kërkuar papajtueshmërinë e dispozitës objekt kërkesë me Kushtetutën, duke pretenduar se ajo cenon interesat e gjiqtarëve anëtarë të Konferencës Gjyqësore Kombëtare dhe anëtarë të KLD-së (në rastin konkret të gjiqtarit dhe njëkohësisht anëtarit të KLD-së I.M.) Kërkuari pretendon se dispozita objekt kërkesë

pengon gjyqtarët anëtarë të KLD-së të kërkojnë të promovohen, si dhe nuk lejon promovimin e tyre. Duke qenë se qëllimi i kërkesit është mbrojtja e të drejtave dhe interesave të gjyqtarëve, është e drejta e tij që në çdo rast kur konstaton se një normë cenon interesat e tyre, në tërësi ose në veçanti, t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për shfuqizimin e normës konkrete. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se ekziston edhe lidhja e domosdoshme ndërmjet qëllimit për të cilin është krijuar kërkesi dhe çështjes kushtetuese të ngritur prej tij.

5.7 Kërkesi legjitimohet *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatë brenda afatit 3-vjeçar, të përcaktuar nga neni 50 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë".

6. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të sigurisë juridike

6.1 Gjykata ka theksuar se siguria juridike është ndër elementet thelbësore të shtetit të së drejtës. Kjo siguri presupozon, veç të tjerave, besueshmërinë e qytetarëve tek shteti dhe pandryshueshmërinë e ligjit për marrëdhëniet e rregulluara. Besueshmëria ka të bëjë me faktin se qytetari nuk duhet të shqetësohet vazhdimisht për ndryshueshmërinë dhe pasojat negative të akteve normative që cenojnë dhe përkeqësojnë një gjendje të vendosur me akte të mëparshme. Nuk do të kishim të bënim me një rast të garantimit të besueshmërisë në sistemin e normave juridike, nëse siguria lidhur me një situatë të caktuar juridike nuk mund të justifikohet dhe nuk mund të mbrohet materialisht (*shih vendimin nr. 26, datë 2.11.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

6.2 Sanksionimi i të drejtave dhe lirive të njeriut, të pranuar në Kushtetutë, dhe shoqërimi tyre me masat për vënien në jetë të tyre, duhet të synojnë përmirësimin dhe rritjen e standardeve të të drejtave, forcimin e shtetit ligjor. Nëse masat e marra shpien në përkeqësimin në mënyrë të paarsyeshme të gjendjes ligjore të personave të tjerë, mohojnë të drejtat e fituara ose injorojnë interesat legjitime të këtyre, atëherë do të dhunohet parimi kushtetues i barazisë së të drejtave dhe, në përgjithësi, do të rrezikohet arritja e qëllimit madhor të ndërtimit të shtetit të së drejtës (*shih vendimet nr. 26, datë 2.11.2005; nr. 43, datë 6.10.2011; nr. 34, datë 28.5.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

6.3 Parimi i pritshmërisë legjitime është aspekt i shtetit të së drejtës që kërkon rregullsi, parashikueshmëri dhe siguri në veprimtarinë e shtetit kundrejt personave. Që të ngrihet çështja e pritshmërisë legjitime, vendimet e organit shtetëror duhet të kenë efekt mbi personin, duke e privuar nga ndonjë përfitim të cilin ai ose: a) e ka gëzuar në të kaluarën me lejen e shtetit dhe mund të presë në mënyrë legjitime që ta gëzojë, derisa t'i njoftohet ndonjë arsye publike për t'ia hequr atë; ose b) ka marrë sigurinë nga shteti se ky përfitim nuk do i hiqet pa i dhënë më parë mundësinë të paraqesë arsye për kundërshtimin e tij.

6.4 Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se Kushtetuta nuk ndalon çdo ndryshim të një situatë të favorshme ligjore. Kështu, në këtë drejtim, duhet parë në çdo rast se në çfarë mase dhe deri ku besimi që ka qytetari në situatën e favorshme ligjore paraqitet i rëndësishëm për t'u mbrojtur nga normat dhe parimet kushtetuese, si dhe cilat janë arsyet për një mbrojtje të tillë. Ligjvënësi ka detyrimin të rregullojë, në mënyrë më të hollësishme, të drejtat e parashikuara në Kushtetutë. Në kuadrin e këtij rregullimi ai nuk mund të preket ato të drejta, kufijtë e të cilave në Kushtetutë janë parashikuar shprehimisht si të pakapërcyeshme ose të kufizueshme vetëm në raste specifike. Të drejtat e tjera kushtetuese ai mund t'i kufizojë vetëm në kushtet e nenit 17 të Kushtetutës, pra për një interes publik, për të mbrojtur të drejtat e të tjerëve me mënyra dhe forma që të jenë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar ndryshimin dhe pa prekur thelbin e të drejtës. Për sa u përket masave të tjera që merr ligjvënësi, qofshin edhe ato me efekte negative për subjektet e ligjit, nuk mund të pranohet se kufizimi i tyre sjell në çdo rast cenimin e parimit kushtetues të mbrojtjes së të drejtave të fituara (*shih vendimin nr. 41, datë 9.5.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

6.5 Gjykata vlerëson se kërkesi në kërkimet e tij, si dhe në pretendimet e paraqitura në gjykim, nuk parashtrroi argumente që të provonte se pika 3 e nenit 11 të ligjit nr. 77/2012, datë 26.7.2012, është antikushtetuese dhe ka cenuar parimin e sigurisë juridike.

6.6 Përkundrazi, gjatë pretendimeve, kërkesi pranoi faktin se kjo dispozitë nuk vjen ndesh me ndonjë dispozitë kushtetuese, por mungesa në ligj e një dispozite kalimtare, lidhur me fuqinë prapavepruese të këtij ligji, lejon organet e ngarkuara për zbatimin e tij të interpretojnë këtë ligj në mënyrë të gabuar, duke cenuar të drejtat e anëtarëve të KLD-së të zgjedhur para hyrjes në fuqi të ligjit.

6.7 Gjykata thekson se zbatimi apo interpretimi i ligjeve nuk është kompetencë e kësaj Gjykate, por janë organet e ngarkuara nga ligji dhe gjykatat e juridiksionit të zakonshëm të cilat gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre, jo vetëm kanë detyrimin të zbatojnë ligjin, por edhe të drejtën ta interpretojnë atë.

6.8 Gjykata vlerëson se është në kompetencë të KLD-së të pranojë ose jo një kërkesë për promovim të një anëtari të KLD-së në detyrë, dhe kompetencë e Presidentit të Republikës që të dekretojë apo jo emërimin në një detyrë më të lartë të një anëtari të KLD-së, të propozuar nga po ky organ. Janë këto organe që ligji i ka ngarkuar të trajtojnë dhe vendosin mbi kërkesat e gjyqtarëve për transferimin apo promovimin.

6.9 Gjykata rithekson se zbatimi i ligjit dhe interpretimi i tij nuk janë pjesë e juridiksionit kushtetues. Gjykata Kushtetuese ndërhyt nëpërmjet kontrollit kushtetues vetëm kur konstaton se përmbajtja e normës së kundërshtuar bie ndesh me Kushtetutën dhe parimet e saj.

6.10 Në funksion të sigurisë juridike, kërkuesi kërkojë që gjykata të bënte një interpretim pajtues të dispozitës objekt kërkesë.

6.11 Në jurisprudencën e saj, Gjykata është shprehur se interpretimi pajtues është i mundur kur një ligj apo dispozitë ligjore mund të interpretohet në më shumë se një mënyrë, njëra nga të cilat është në pajtim me Kushtetutën. Metoda e interpretimit pajtues kërkon efektet kushtetuese të rezultateve të ndryshme dhe përzgjedh rezultatin që është në pajtim me vlerat kushtetuese, duke marrë parasysh këtu të drejtat themelore të individëve (*shih vendimin nr. 29, datë 31.05.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

6.12 Gjykata vlerëson se çështja në shqyrtim ka të bëjë me mënyrën e interpretimit të dispozitës objekt kërkesë lidhur me shtrirjen në kohë të efekteve të saj. Kjo detyrë është kompetencë e organeve të ngarkuara me zbatimin e ligjit dhe nuk ka të bëjë me paqartësinë e interpretimit që duhet t'i bëhet asaj, me qëllim respektimin e parimeve kushtetuese.

6.13 Për këto arsye, pretendimi për cenim të parimit të sigurisë juridike është i pabazuar.

7. Lidhur me cenimin e parimit të pavarësisë së gjyqësorit

7.1 Kërkuesi pretendon se zbatimi i dispozitës objekt kërkesë edhe për mandatet që ushtrohen përpara hyrjes së saj në fuqi, i vendos papritmas anëtarët e KLD-së, të zgjedhur nga KGJK-ja, përpara një detyrimi për të bërë një zgjedhje midis vazhdimit të mandatit ose, për hir të karrierës, dorëheqjes nga ky mandat. Sipas kërkuetit, shtyrja e këtyre gjyqtarëve drejt dorëheqjes përbën një cenim të institucionit të KLD-së dhe, për rrjedhojë, të pavarësisë së vetë gjyqësorit, pavarësinë e të cilit ai mbron.

7.2 Konferenca Gjyqësore Kombëtare përmendet në nenin 147, pika 1, të Kushtetutës, dhe ka si funksion parësor të saj zgjedhjen, nga e gjithë trupa e gjyqësorit, të 9 përfaqësuesve të tij, në organin që vendos për emërimin e transferimin e gjyqtarëve, si dhe për përgjegjësinë e tyre disiplinore sipas ligjit. Këshilli i Lartë i Drejtësisë (si një organizëm me rëndësi kushtetuese, i përbërë në shumicën e tij nga gjyqtarë, të cilët, në ushtrimin e funksionit të tyre si të tillë, realizojnë lidhjen e këtij organi me korpusin gjyqësor), është ngritur për të garantuar funksionin vetëqeverisës të gjyqësorit (*shih vendimet nr. 14, datë 22.5.2006; nr. 35, datë 10.10.2007; nr. 17, datë 25.7.2008, të Gjykatës Kushtetuese*).

7.3 Në nenin 145/1 të Kushtetutës parashikohet se: “Gjyqtarët janë të pavarur dhe u nënshtrohen vetëm Kushtetutës dhe ligjeve”. Pavarësia e gjyqtarëve dhe gjykatave është një element thelbësor i shtetit të së drejtës. Gjykata ka theksuar se parimi i pavarësisë, i deklaruar në disa dispozita të Kushtetutës kërkon, në radhë të parë, që gjyqtarët dhe gjykatat, ndërsa japin drejtësi, t’u nënshtrohen vetëm Kushtetutës dhe ligjeve. Ata duhet të jenë të paanshëm dhe objektivë në gjykimin e çështjeve (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 19, datë 3.5.2007*). Gjykatat kanë të drejtën ekskluzive për funksionin e dhënies së drejtësisë. Asnjë institucion tjetër shtetëror apo zyrtar publik, përveç gjykatave të pavarura, nuk mund ta ushtrojë këtë funksion. Ky funksion i gjykatave përcakton vendin e gjyqësorit në sistemin e organeve të pushtetit shtetëror dhe statusin e gjyqtarëve (*shih vendimet nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 11, datë 6.4.2010; nr. 5, datë 16.2.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

7.4 Në vlerësimin e Gjykatës, pavarësia e gjyqësorit kuptohet si *pavarësi substanciale*, që do të thotë “liri e gjykatave për të dhënë vendime, të cilat nuk bazohen në interesat e ndonjë dege tjetër të pushtetit”; *pavarësi strukturale* që lidhet me parashikimin në Kushtetutë apo në ligj të ekzistencës së institucionit, të mënyrës së formimit të përbërjes së tij; *pavarësi organizative* që përfshin strukturimin e brendshëm administrativ të gjykatave; *pavarësi financiare* që nënkupton autonomi në hartimin e buxhetit etj.; si dhe *pavarësi personale*, që kërkon emërim në bazë të kriterëve objektive, imunitet, garanci ekonomike, garanci për karrierën, sistem të transferimit dhe një sistem disiplinor (*shih vendimet nr. 11, datë 6.4.2010; nr. 5, datë 16.2.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

7.5 Në funksion të garantimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor duhet të jetë edhe statusi ligjor i gjyqtarëve. Garancitë kushtetuese për statusin e gjyqtarit lidhen kryesisht me emërimin, paprekshmërinë dhe palëvizshmërinë e tyre nga detyra pa shkaqe të përligjura, masat disiplinore pa vendim të motivuar të KLD-së, si dhe me garancitë financiare. Vlerësimi i sistemit të garancive dhe pavarësia e gjyqtarëve janë ngushtësisht të

ndërlidhura ndërmjet tyre (shih vendimet nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 26, datë 24.7.2009; nr. 5, datë 16.2.2012, të Gjykatës Kushtetuese).

7.6 Gjykata rithekson se parimi i pavarësisë së gjyqtarëve është i përfshirë në një sërë dokumentesh ndërkombëtare, të cilat identifikojnë parimet bazë të pavarësisë së gjyqësorit, si p.sh. se gjyqtari duhet të ketë autoritetin për të vendosur për çështjet i lirë nga çdo ndërhyrje; ndarja e pushteteve dhe pavarësia e gjyqësorit të përfshihen në rendin kushtetues; gjykatat dhe gjyqtarët duhet të kenë pavarësi administrative dhe të përfshihen në procesin buxhetor; mbrojtja e gjyqtarëve nga shfuqizimi arbitrar ose rishikimi i vendimeve të tyre duhet të jetë i garantuar; pavarësia ndërinstitucionale, që është e drejta e gjyqtarëve për të marrë vendime pa ndërhyrje të papërshtatshme nga gjykatat më të larta etj. (shih vendimin nr. 11, datë 2.4.2008 të Gjykatës Kushtetuese).

7.7 Kërkuesit nuk parashtuan argumente lidhur me cenimin e standardeve që lidhen me pavarësinë e gjyqësorit prandaj, për arsytet e mësipërme, Gjykata e gjen të pabazuar dhe këtë pretendim të kërkuesit.

8. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të mosdiskriminimit

8.1 Kërkuesi pretendon cenimin e parimit të barazisë, sepse për të njëjtin mandat disa gjyqtarë kanë mundur të ngrihen në detyrë apo transferohen, ndërsa disa të tjerë e kanë të pamundur këtë.

8.2 Sipas nenit 18 të Kushtetutës, të gjithë duhet të jenë të barabartë para ligjit. Kjo dispozitë, në paragrafin e dytë, sanksionon ndalimin e diskriminimit mbi baza gjinore, racore, feje, etnie, gjuhe, bindjeje politike, fetare e filozofike, gjendjeje ekonomike, arsimore, sociale ose përkatësie prindërore, ndërsa paragrafi i tretë mishëron në vetvete kufizimin e kësaj të drejte, sipas të cilit askush nuk mund të diskriminohet për shkaqet e përmendura në paragrafin e dytë, nëse nuk ekziston një përligje e arsyeshme dhe objektive. Gjykata, nëpërmjet jurisprudencës së saj, në disa vendime ka interpretuar nenin 18 të Kushtetutës, si dhe ka theksuar se parimi i barazisë synon që të gjithë të jenë të barabartë përpara ligjit, jo vetëm në të drejtat themelore të parashikuara në Kushtetutë, por edhe në të drejtat e tjera ligjore. Konkretisht, ajo është shprehur se “barazia në ligj dhe para ligjit nuk do të thotë që të ketë zgjidhje të njëlllojta për individë ose kategori personash që janë në kushte objektivisht të ndryshme. Barazia para ligjit dhe në ligj presupozon barazinë e individëve që janë në kushte të barabarta”, si dhe “vetëm në raste përjashtimore dhe për shkaqe të arsyeshme e objektive mund të përligjet trajtimi i ndryshëm i kategorive të caktuara që përfitojnë nga kjo e drejtë” (shih vendimet nr.34, datë 20.12.2005; nr.39, datë 16.10.2007; nr.4, datë 12.02.2010, të Gjykatës Kushtetuese).

8.3 Në jurisprudencën e saj, Gjykata Kushtetuese ka evidentuar disa standarde, me anë të të cilave ka synuar të vlerësojë nëse një ligj është ose jo diskriminues në termat e nenit 18 të Kushtetutës. Kështu, Gjykata shqyrton nëse ligji ka përcaktuar trajtim të diferencuar të subjekteve dhe në rast se po, a ka qenë ky diferencim i përligjur dhe për një arsye objektive. Kjo përligje vlerësohet e lidhur me qëllimet dhe efektet e masave të marra. Gjithashtu, nuk mjafton vetëm diferencimi i përligjur, por edhe që mjeti i përzgjedhur për arritjen e qëllimit të ligjvënës të jetë i arsyeshëm dhe i përshtatshëm. Nga ana tjetër, parimi i barazisë nuk e ndalon trajtimin e diferencuar, prandaj Gjykata, në rast trajtimi të njëjtë të subjekteve, shqyrton nëse ligji duhet të kishte pasur diferencim mbi një arsye legjitime dhe objektive, pasi ato (subjektet) paraqiten me specifika faktike të ndryshme.

8.4 Gjykata vlerëson se dispozita objekt kërkese nuk ka parashikuar një trajtim të diferencuar të subjekteve, në rastin konkret të gjyqtarëve anëtarë të KLD-së, pasi në mënyrë të qartë ligjvënësi ka parashikuar se dispozitat e ligjit objekt kërkese zbatohen për anëtarët e KLD-së që janë në detyrë në momentin që paraqesin kërkesë për promovim apo transferim. E kundërta mund të ndodhte nëse ligji, me anë të një dispozite kalimtare, do të parashikonte kthimin në detyrën e mëparshme të anëtarëve të KLD-së, të cilët janë promovuar para hyrjes në fuqi të ligjit nr.m77/2012, datë 26.7.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e Konferencës Gjyqësore Kombëtare”.

8.5 Për arsytet e mësipërme, Gjykata e gjen haptazi të pabazuar dhe këtë pretendim të kërkuesit.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “a” dhe 134/1, shkronja “f”, të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Fatos Lulo, Besnik Imeraj, Gani Dizdari